

Arbetsmaterial till Seminarium 3

Uppgift 1. Derivera nedanstående uttryck med avseende på x och ange i vilka punkter derivatan existerar.

- (a) $xe^{-x^2/2}$.
- (b) $x \ln x - x$.
- (c) $\ln \sqrt{1+x^2}$.
- (d) $e^{-|x|}$.
- (e) $\arctan \frac{1}{x}$.
- (f) $\arcsin \sqrt{x}$.

Uppgift 2.

- (a) Bestäm inversen till $f(x) = 2 + 4 \ln(1 + 6x)$. Ange också inversens definitionsmängd och värdemängd.
- (b) Visa med hjälp av derivata att funktionen

$$f(x) = 4 \arcsin \sqrt{x} + 2 \arcsin \sqrt{1-x}$$

är inverterbar. Bestäm inversens största värde!

Uppgift 3. Lös nedanstående differentialekvationer.

- (a) $y''(t) - 3y'(t) + 2y(t) = 0$.
- (b) $y''(t) - 3y'(t) + 2y(t) = 10$.
- (c) $y''(t) - 4y'(t) + 4y(t) = 0$.
- (d) $y''(t) - 4y'(t) + 4y(t) = t$.

Uppgift 4. När värmesystemet i ett hus går sönder kan man anta att inomhustemperaturen sjunker i en takt som är proportionell mot skillnaden i temperatur mellan inne och ute (Newtons avsvagningslag). Anta att värmesystemet går sönder en dag när det är -10°C ute. Inomhustemperaturen är

från början 20°C , men efter en timme har den sjunkit till 17°C . Efter hur lång tid är det minusgrader inomhus?

Uppgift 5.

- (a) Bestäm $\arcsin(-1/2)$, $\arccos(-1/2)$, $\arctan \sqrt{3}$ och $\ln(1/\sqrt{e})$.
- (b) Beräkna $\arcsin(\sin(3\pi/4))$ och $\cos(\arcsin(1/5))$.
- (c) Förenkla så långt som möjligt nedanstående uttryck:

$$\ln e^x \quad \ln \frac{1}{e} \quad \ln 18 - 2 \ln 3 \quad e^{\ln \pi} \quad \ln(e^{2x} \cdot e^{-3x}).$$

- (d) Bestäm en ekvation för tangenten till kurvan $y = e^x$ i den punkt på kurvan som har x -koordinat 0. Hitta med hjälp av tangenten ett närmevärde till $e^{1/10}$.

Uppgift 6. På vilka intervall är funktionen $f(t) = te^{-t^2}$ strängt växande respektive strängt avtagande? Är f inverterbar?

Uppgift 7. Bestäm en ekvation för tangenten till kurvan $y = \arctan x$ i den punkt på kurvan som har x -koordinat 1.

Uppgift 8. Skissa grafen $y = f(x)$ till funktionen $f(x) = \arctan x + \arctan(1/x)$, med hjälp av bl a en derivataundersökning.

Uppgift 9. En kurva i planet definieras (implicit) av ekvationen

$$\arctan(xy) = \frac{\pi}{4}e^{x-y}.$$

Finn ekvationen för tangenten till kurvan i punkten $(1, 1)$.

Uppgift 10. (a) Lös initialvärdesproblemet

$$\begin{cases} y''(t) - 6y'(t) + 9y(t) = 18 \\ y(0) = 2, \quad y'(0) = 1. \end{cases}$$

(b) Lös initialvärdesproblemet

$$\begin{cases} y''(t) + y(t) = \sin t \\ y(0) = 0, \quad y'(0) = 0. \end{cases}$$

Uppgift 11. Beräkna

$$\cos(\arctan x), \quad \sin(\arctan x), \quad \text{och} \quad \cos\left(\arccos \frac{4}{5} + \arcsin \frac{5}{13}\right).$$

2

Uppgift 12.

- (a) Finns det något x sådant att $\arctan(\tan x) \neq x$? Ange ett sådant x om det finns och förklara annars varför det inte kan finnas.
- (b) För alla x gäller att $\tan(\arctan x) = x$. Använd implicit derivering för att härleda derivatan av $\arctan x$.

Uppgift 13.

- (a) Hitta konstanter a och b sådana att alla lösningar $y(t)$ till

$$y''(t) + ay'(t) + by(t) = 0$$

uppfyller att $\lim_{t \rightarrow \infty} y(t) = 0$.

- (b) Hitta konstanter a och b sådana att alla lösningar $y(t)$ till

$$y''(t) + ay'(t) + by(t) = 0$$

som inte är identiskt noll är periodiska.

- (c) Hitta konstanter a och b sådana att $y = C$ är en lösning till

$$y''(t) + ay'(t) + by(t) = 0$$

för varje konstant C .